

Co takhle krátký pohled do zákulisí?

Vypravil ses na mši a přišel jsi včas. Bezva! A možná ses oblékl trochu jinak, než jak chodíš ven. Víš o tom, že i kněz se na mši svatou musí chystat? Ve zvláštní místnosti, které se říká sakristie, si přes své vlastní oblečení přetáhne bílou albu a na ni ještě oblékne barevný ornát. Barva ornátu se během roku několikrát mění. Ale ne proto, že by byl pan farář nějaký „šampón“!

Barva ornátu je po většinu roku **zelená**, protože zelená je barvou mezidobí. Je také barvou naděje, kterou vkládáme v Boha. A věř, že s Ježíšem se i z obyčejného mezidobí může vyklubat něco neobyčejného!

Jakmile kněz oblékne **fialovou** barvu, připrav se na menší duchovní trénink.

Během roku jsou hned dvě velká fialová období. Prvním z nich je advent, kdy se připravujeme na Vánoce. Druhým je postní doba před Velikonocemi. Fialovou barvu kněz obléká také ke svátosti smíření a při pohřební bohoslužbě.

Bílá (někdy i zlatá) je barvou slavnostní, je symbolem Kristova vzkříšení. Bílou si kněz obléká ve všechny velké svátky, zejména na Vánoce a na Velikonoce. A samozřejmě i u příležitosti svateb a křtů.

Ohnivě **červená** je barvou Ducha Svatého. Je barvou Letnic, kdy Ježíš seslal na apoštoly svého Ducha. Červená barva také symbolizuje krev, a proto se používá i o Květné neděli a na Velký pátek, kdy si připomínáme Ježíšovu smrt na kříži. Někdy ji kněží obléknou i na památku mučedníků: to jsou svatí, kteří pro svou víru v Ježíše Krista položili život.

A kdo jsou ti kluci v bílém kolem oltáře?

V sakristii se spolu s knězem připravují také ministranti. Pomáhají panu faráři, aby byla mše co nejkrásnější. Nesou v průvodu kříž a starají se o kadidelnici – to je ta kovová nádoba, ve které se pálí kadidlo a zanechává za sebou voňavý kouř. Někdo z větších ministrantů chystá Misál – to je kniha, kterou kněz používá při slavení mše svaté. Jiný podává konvičky nebo zvoní při proměňování.

Ministrovat?
Skvělý způsob,
jak se při mši
nenudit!

Jo táák!
Pan farář
má rád
zelenou!

KRISTUS

„Kristus“ je další jméno, jímž oslovujeme Ježíše. Znamená to „Pomazaný“. Ve Starém zákoně byli králové a proroci pomazáni olejem na znamení, že si je Bůh vyvolil, aby jeho jménem vládli izraelskému lidu. Ježíš Kristus je Pán – ten, který vede Boží lid.

MILOSRDENSTVÍ

Milosrdenství je nekonečná Boží láska; díky ní nám Bůh odpouští všechny naše hříchy.

Kriste, smiluj se.

Kriste, smiluj se.

Pane, smiluj se.

Pane, smiluj se.

Někdy kněz zvolí jiná slova, jimiž nás vybízí, abychom si přiznali, že nejsme dokonalí, a požádali Boha o odpuštění.

Bratři a sestry, dříve než uslyšíme Boží slovo a budeme slavit eucharistii, litujeme svých hříchů.
Smiluj se nad námi, Pane.

Hřešili jsme proti tobě.

Ukaž nám, Pane, své milosrdenství.

A dej nám svou spásu.

Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože, odpusť nám hříchy a doved' nás do života věčného.

Amen.

Nebo také:

Byls poslán uzdravovat duše, Pane:
Smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi.

Přišel isi pozvat hříšníky,
Kriste: Smiluj se nad námi.

Kriste, smiluj se nad námi.

Sedíš po pravici Otcově
a zastáváš se nás,
Pane: Smiluj se nad námi.

Pane, smiluj se nad námi.

Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože, odpusť nám hříchy
a doved' nás do života věčného.

Amen.

KYRIE ELEISON

Někdy také zpíváme v divném cizím jazyce:
Kyrie eleison,
Christe eleison,
Kyrie eleison!
Je to řecky
a znamená to:
„Pane, smiluj se!
Kriste, smiluj se!“

Bohoslužba slova

Všichni se posadíme a posloucháme liturgická čtení. Při každé mši svaté se čtou biblické texty. Chtějí promlouvat ke každému z nás. Když pozorně posloucháš, možná něco osloví přímo tebe. Tvého souseda může zaujmout úplně jiný úryvek. Pán totiž promlouvá ke každému člověku osobně. Takhle společně nasloucháme Božímu slovu.

První čtení

Ten, kdo čte první čtení, vstane a jde k pultíku, na kterém leží kniha s Božím slovem (lekcionář). Cestou se ukloní směrem k oltáři – na znamení úcty ke Kristu.

Čtení z knihy...

Texty čtené při mši se během roku mění. Všechny ale pocházejí z Bible. Lektor nám vždy řekne, ze které biblické knihy úryvek je.

Na konci každého čtení pak lektor řekne:

Slyšeli jsme slovo Boží.

Bohu díky.

Čtení si může vzít každý, třeba i ty, jestli hezky čteš a kněz tě k tomu pozve.

ČTVEŘICE TEXTŮ Z BIBLÉ

Při nedělní mši se čtou čtyři biblické texty. První čtení a žalm pocházejí ze Starého zákona. Druhé čtení je úryvek z Nového zákona, většinou z listů apoštolů, a to poslední, které předčítá kněz, je pasáž z evangelia.

AMBON (STŮL SLOVA)

Pultík, u kterého se čtou úryvky z Bible, se nazývá ambon. Bývá trochu vyvýšen nad shromážděním, aby všichni dobře viděli a slyšeli.

Víš, že Ježíš se taky modlil žalmy, stejně jako všichni Židé?

Představ si, že každou neděli čtou křesťané po celém světě stejné texty jako my. Tvoříme spolu jedno obrovské společenství!

Žalm

Žalm je něco jako duchovní píseň nebo báseň, která se čte nebo zpívá. Pokud se žalm zpívá, lidé vždy zopakují refrén. Žalmy jsou prastaré modlitby, Židé je většinou znali nazpaměť. I Ježíš je určitě uměl jako násobilku!

Druhé čtení

Další z věřících přijde k ambonu, aby pokračoval ve čtení.

Čtení z knihy...

Druhé čtení končí stejně jako to první:

Slyšeli jsme slovo Boží.

Bohu díky.

POSVÁTNÉ KNIHY

Tlusté knize s úryvky z Bible se říká lekcionář. Existuje ale i jiná kniha, která obsahuje pouze texty z evangelií. Té se říká evangeliář.

NÁHODA?

Pokud máš pocit, že je ti úryvek z Bible nějak povědomý, není na tom nic zvláštního. Texty se totiž každé tři roky opakují.

ALELUJA

Výraz „Aleluja!“ pochází z hebrejštiny a v překladu znamená „Chvalte Boha!“. Radostným zpěvem „aleluja“ oslavujeme Boha a vyjadřujeme mu svou lásku.

Evangelium

K poslechu evangelia se postavíme. Jedná se vždy o nějaký úryvek z Ježíšova života. Ještě před čtením oslavujeme Pána a jeho slovo zpěvem „aleluja“.

Aleluja! Aleluja!

Zatímco shromáždění zpívá, kněz se zvedá a uklání se směrem k oltáři. My ho sice neslyšíme, ale on se při tom tiše modlí:

Očisť mi srdce i ústa, Bože, abych dobře zvěstoval tvé svaté evangelium.

Pak kněz přistoupí k ambonu. Pokud jsou přítomni ministranti, tak kněze doprovodí s hořícími svíčkami a postaví se každý po jedné straně ambonu.

EVANGELIUM

Výraz v překladu znamená „dobrá zpráva“ nebo také „radostná zvěst“. Tou dobrou zprávou je, že nás Bůh tak miluje, že poslal svého jediného Syna Ježíše, aby nás zachránil před smrtí věčnou a před vším zlem. Všechna evangelia vypráví skoro stejný příběh – příběh Ježíšova života, smrti a zmrtvýchvstání. Byla napsána lidmi, kteří Ježíše i jeho blízké osobně znali nebo se aspoň stýkali s těmi, kdo ho znali. Zkrátka jsou to svědectví z první ruky!

Na znamení úcty povstaneme. Ústy kněze k nám teď bude promlouvat sám Ježíš!

Bacha – v době postní ani ve Svatém týdnu se „aleluja“ nezpívá!

ČTYŘI ESA

Evangelia jsou celkem čtyři a napsali je Matouš, Marek, Lukáš a Jan. Každý rok pročítáme jedno z nich. Jsou to ty nejdůležitější biblické texty, něco jako čtyři esa v karetní hře! První rok se čte evangelium podle Matouše, druhý rok podle Marka, třetí rok podle Lukáše... A Janovo evangelium tam vždycky někam zamícháme, hlavně o Velikonocích!

PŘINÁŠENÍ DARŮ

Dary, které Pánu odevzdáváme, jsou chléb a víno k proměňování a vybrané peníze. Obětní dary znázorňují, že s nimi chceme Pánu Bohu nabídnout všechno, co máme, i sami sebe – tak jako se on daroval nám.

A K ČEMU TA SBÍRKA?

Vybrané peníze se používají na potřeby farnosti, např. na osvětlení kostela a topení, květiny a drobné opravy. Někdy se dělá mimořádná sbírka, např. na misie nebo na bohoslovce (budoucí kněze). Připomínáme si tím, že nechceme žít jen pro sebe.

Pak kněz naleje víno a pár kapek vody do kalichu a potichu řekne:

**Jako se tato voda spojuje s vínem,
tak ať jsme spojeni s božstvím
věčného Slova, spojeného
s naším lidstvím.**

Potom kněz vezme kalich a říká:

**Požehnaný jsi, Hospodine,
Bože celého světa.
Z tvé štědrosti jsme přijali víno,
které ti přinášíme.
Je to plod révy a plod lidské práce,
a stane se nám nápojem duchovním.**

Požehnaný jsi, Bože, navěky.

Potom se kněz skloní a potichu se modlí:

**S duší pokornou a se srdcem
zkroušeným prosíme, Bože,
abys nás přijal: ať se dnes
před tebou staneme obětí,
která se ti zalíbí.**

Když se při mši používá kadidlo, kněz s ním obejde oltář – na znamení toho, že toto místo je svaté. Pak se kněz postaví ke straně oltáře, s pomocí ministranta si umyje ruce a potichu se modlí slovy jednoho žalmu:

**Smyj ze mě, Bože, mou nepravost
a očisť mě od hříchu.**

Modlitby nad dary

Kněz se obrátí čelem k lidu a vybidne je:

**Modleme se, aby Bůh přijal oběť své
církve.**

My odpovídáme vestoje:

**Ať ji přijme ke své slávě
a k spáse světa.**

Jindy může říct:

**Modlete se, bratři a sestry, aby se
má i vaše oběť zalíbila Bohu, Otci
všemohoucímu.**

A my odpovídáme:

**Ať ji přijme ke své slávě a k spáse
světa.**

Pak kněz s rozpjatýma rukama pronese modlitbu (každou neděli jinou), která obvykle končí slovy:

**Skrze Krista, našeho Pána.
Neboť on s tebou žije a kraluje
na věky věků.**

Amen.

LAVABO

Obřad, při kterém si kněz umývá ruce, se nazývá „lavabo“. Je to symbolické gesto: kněz při tom prosí Ježíše, aby jej očistil, než vezme do rukou Jeho tělo a krev.

TO TO VONÍ!

Někdy se při mši používá kadidlo. Voňavý kouř, který se z něj line, symbolizuje naše modlitby stoupající k nebi. Vyjadřuje také naši úctu k Bohu a používá se i k žehnání. Při slavnostech se kadidlem okurkuje jak oltář, tak i kněz a celé shromáždění – na znamení, že je v nich přítomen Bůh.

Kněz vždy zmíní i jméno současného papeže a místního biskupa - podle toho, kde se právě nacházíme.

V modlitbě pamatujeme i na všechny, kteří už zemřeli.

Proto konáme, Otče, památku smrti a vzkříšení tvého Syna, obětuje ti chléb života a kalich spásy a vzdáváme díky za to, že smíme stát před tebou a můžeme ti sloužit. A v pokoře tě prosíme: Ať nás všechny, kdo máme účast na těle a krvi Kristově, shromáždí a sjednotí Duch Svatý.

Pamatuj, Bože, na svou církev po celém světě; ved' ji k dokonalosti lásky v jednotě s naším papežem..., naším biskupem... (zde se mohou jmenovat také pomocní biskupové) a se všemi, kdo jsou pověřeni, aby v tvé církvi konali službu.

Pamatuj také na naše bratry a sestry, zesnulé v naději ve vzkříšení, a na všechny, kdo zemřeli v tvém slitování; přijmi je do svého světla, ať vidí tvou tvář.

KAŽDÝ MÁ SVÉ MÍSTO

Ježíš jmenoval apoštola Petra do čela celé církve. Stal se prvním z apoštolů, tedy prvním papežem. Papežovi nejbližší spolupracovníci a nástupci apoštolů jsou biskupové. Ti řídí větší územní celky, kterým se říká diecéze. A v každé diecézi je spousta farností, o něž se starají páni faráři (kněží). Jáhen může být budoucí kněz, nebo i ženatý muž, který má pověření pomáhat knězi ve farnosti.

Smiluj se nad námi nade všemi: dej nám věčný život ve společenství se svatou Pannou a Bohorodičkou Marií, s jejím snoubencem svatým Josefem, s tvými apoštoly a se všemi spravedlivými od počátku světa; ať tě s nimi chválíme a oslavujeme skrze tvého Syna, Ježíše Krista.

Vezme patěnu s hostiemi a kalich, pozdvihne je a říká:

Skrze něho a s ním a v něm je tvoje všechna čest a sláva, Bože Otče všemohoucí, v jednotě Ducha Svatého po všechny věky věků.

Amen.

BACHA!
Pokračování
na straně 56!

PATÉNA

Talířek, na který se pokládá proměněná hostie, se jmenuje patěna a patří mezi liturgické nádoby.

POSTOJ PŘI MODLITBĚ

Otčenáš se můžeme modlit s dlaněmi obrácenými k nebi – jako bychom čekali na obdarování, které nám Otec sešle. Dál už se modlí za nás všechny jen kněz, ale přidejme se v duchu.

Svaté přijímání

Kněz položí kalich zpátky na oltář a vybidne nás, abychom se pomodlili *Otčenáš* – modlitbu, kterou nás naučil sám Ježíš.

Pomodleme se, jak nás naučil náš Pán, Ježíš Kristus.

Jindy uvede Otčenáš slovy:

Podle Spasitelova příkazu a podle jeho božského učení odvažujeme se modlit.

Nebo:

Ve společenství se všemi, kdo vzývají Kristovo jméno, odvažujeme se modlit.

**Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi,
tak i na zemi.**

**Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme
naším viníkům.
A neuved' nás v pokušení,
ale zbav nás od zlého.**

**Usvobod' nás ode všeho zlého,
Bože, a dej našim dnům svůj mír.
Smiluj se nad námi a pomoz nám:
Ať se nikdy nedostaneme do područí
hříchu, ať žijeme v bezpečí
před každým zmatkem
a s nadějí očekáváme požehnaný
příchod našeho Spasitele
Ježíše Krista.**

**Neboť tvé je království
i moc i sláva navěky.**

**Pane Ježíši Kriste, tys řekl
svým apoštolům:
„Odkazuji vám pokoj,
svůj pokoj vám dávám.“
Nehleď tedy na naše hříchy,
ale na víru své církve,
a podle své vůle ji naplňuj pokojem
a veď k jednotě.
Neboť ty žiješ a kraluješ
na věky věků.**

Amen.

**Pokoj Páně ať zůstává vždycky
s vámi.**

I s tebou.

Obvykle nás pak kněz vyzve ke vzájemnému
přání pokoje:

ZPLNA HRDLA

Svatý Augustin říkal, že „kdo ze srdce zpívá, dvakrát se modlí“. Slova písní nám pomáhají se modlit. Nebud' na mši jen jako divák, vezmi si zpěvník a zkus začít pořádně zpívat!

Pak se kněz obrátí ke shromáždění a vyše nás nejen k obědu, ale... svědčit o Kristu a jeho lásce!

Jděte ve jménu Páně.

Nebo:

Jděte a hlásejte Kristovo evangelium.

Nebo také:

Jděte ve jménu Páně a oslavujte Pána svými životy.

Bohu díky.

Potom kněz přistoupí k oltáři a políbí jej stejně jako na začátku. Zpívá se závěrečná píseň a během ní ministranti spolu s knězem odcházejí průvodem do sakristie.

Zpěvem vyjadřujeme svou radost. Se srdcem plným vděčnosti odcházíme domů, s touhou předávat Boží lásku a povzbuzení i ostatním.

KRUH SE UZAVÍRÁ...

Všiml sis, že mše začíná i končí znamením kříže? Je to dobrý způsob, jak vyznat tvou víru v to, co se ve mši svaté odehrává. Snaž se nedělat kříž jen ze zvyku. Ať je na tobě vidět, že víš, co děláš a komu jsi uvěřil.

VÍŠ O TOM, ŽE JSI MISIONÁŘ?

Výraz „mše“ pochází z latinského slova „missa“ a to znamená „mise“ neboli „poslání“. Odtud pochází i slovo misionář. Už to chápeš? Po mši začíná tvoje „mise“: Byl jsi ve jménu Ježíše Krista poslán do světa, abys tam o něm vydával svědectví a šířil lásku a radost, které pramení z víry.

